

EESTI METS

METSA- JA JAHIASJANDUSE KUUKIRI

Toimetuse ja talituse: Tallinnas, riigimetsade valitsuse juures. Tallinn, postkast 97.	Tellimise hind: Aastas Kr. 4.— Poolaastas „ 2.— Välismaale 6 krooni aastas.	Kuulutuste hind: 1/1 lehekülge Kr. 20.— 1/2 lehekülge „ 10.— 1/4 lehekülge „ 5.— Tekstis ja kaanel 50% kaanul.
--	--	--

Nr. 3

Märts 1929.

9. aastakäik.

Metsakorraldus Eestis.

1920. a. E. V. Metsakorralduse juhatuskirja § 1 järele: „Metsakorralduse eesmärgiks on, metsamajapidamise õige majanduskava kokkuseadmine, alalise ja võimalikult suure tulu saamiseks, metsadest, — ilma et neid seejuures kurnatakse, vaid et nende koosseisu ja kasvu järkjärgult parandataks“.

Sellepärast on ka üle maailma riigimetsade valitsuse juures asutatud metsaeriteadlastest koosnev metsakorralduse osakond, — käesoleva metsalooduse uurimiseks, — tema inventaari kindlaks tegemiseks, tema puuliikide kasvukäigu jälgimiseks, vastavalt pinnase koosseisule ja ilmastiku oludele; ühes sellega selgitatakse turutingimised ja kohaliku rahva nõudmised käesoleva metsandiku kohta; peale selle kogutakse ajaloolised ning igasugused statistika-andmed metsa mineviku kohta, — oleviku nähtuste täiendamiseks. Ainult siis, kui kõik eelnimetatud materjalid, suviste välitööde ajal on saavutatud, asub metsakorraldus majanduskava kokkuseadmisele talviste kameeraltööde ajal, mille lõpul eriline nõukogu (Riigimetsade Valitsuse direktor ehk tema esitaja, metsakorralduse osa-

konna juhataja, kohalik metsarevident, metsaülem, takseersalga ülem ja see tehnik, kes metsandikus töötas), — läbi kaalub ja kinnitab, metsakorralduse poolt kavatsatud: majapidamise üksused, majandused, — raieringid, pea- ja vaeraie aastased normid, nende kohad, — metsa uuendamise ja ravitsemise abinõud, tarbemaad, kõlbmata maad, maaparandused, metsatööd, hoonete ehitamised ja remondid, valveametnikkude koosseis, kulud, tulud ja teised põhipandavad küsimused tuleva 10 aasta revisjoni-perioodi majapidamise kohta. Ka teistes kultuurriikides on nüümoodi kokku seatud majanduskava kestvuse perioodiks 10 aastat võetud, sest et selle võrdlemisi pika aja jooksul tekkinud muudatused metsa inventaaris, nagu tuulemurru, putukate vigastuste, tulekahju, juurelõike, ärälõike tagajärjel, samuti ka muutunud turutingimised nõuavad juba uusi aluseid, — s. o. metsakorralduse revisjoni.

Majanduskava seatakse kokku eraldi igale majapidamise üksusele ehk metsandikule, millesse on koondatud, ühtlastel välistingimistel asuvad, kuigi üksteisest eraldatud metsatükid (igas metsakonnas umbes 2—3 metsandikku) ja

sarnase metsandiku metsamaa on juba jaotatud mitmesse majandusse, vastavalt puestikkes valitsevatele enamuspüüliikidele, näiteks: 1) männi majandus, 2) kuuse majandus, 3) lehtpuu majandus j.n.e.

Majanduskava koosneb:

1) r a a m a t u s t, millesse on kokkoidetud metsa takseerikirjeldus, vanadus-, boniteedi- ja headusklasside tabelid, pearaie-, väheraie-, tarbemaade-, metsata osade-, kultuuride aruanded ning geodeesia (maamõõdu) kaustik, ja kõikidest neist dokumentidest kokkuvõtte ning sisuline arvustamine tildkirjelduses;

2) täpselt, vastavalt tegelikule omadusele, maamõõdu andmete järele tehtud planshettidest (riidle kleebitud joonistuspaberi pealsed plaanid);

3) puiestiku-plaanist, mis värvitakse puuliikide enamuse ja puiestiku-osade vanadusklasside järele;

P. 1., 2., 3. nimetatud dokumendid valmistatakse kõik kahes eksemplaris, millest algtokumendid jäävad Riigimetsade Valitsuse ja tublikaadid saadetakse kohalikule metsaülemale käsitamiseks ja majanduskavas ettenähtud määruste täitmiseks eelseisva 10 a. perioodi kestvusel, kohaliku metsarevidendi juhatusel ja kontrollil.

Siin olgu tähendatud, et kuritahtlistest ning riigivaenulistest allikatest rahva seas laialilevinenud kuulujutud, nagu teostaks meie praegune Riigimetsade Valitsus järjekindlalt metsalaastamist ja sellega rahvavara hävitamist, — on täiesti alusetu ja ainult sihitud, kõikide abinõudega valitsuse oma rahva silmis mahategemisele.

Eelnimetatud majanduskava dokumendid (mis iga metskonna inventari- raamatusse ametlikult numbriga alla on sisse kantud, nagu kassaraamatki, metsamüügi-raamat j.n.e.) on täpselt 10 aasta peale kindlaks määratud, mis metsas võib teha: metsa peakasutuse aastanorm on kindel, lankide raiumise kohad on plaanides punaste karminjoontega teistest metsaosadest eraldatud ja väljaspool seda joont ei tohi mitte

lanke raiuda; samuti on kõik metsa ravitsemise- ja läbiraiumise kohad väheraie-aruandes kvartaalide ja osade kaupasisse kantud.

See annab igale revideerijale, samuti riigikontrollile kui metsarevidendile võimaluse, otsustamiseks, kas raiumised sünnivad kooskõlas metsakorralduse majanduskavaga või mitte.

Viimasel ajal on suurt kõmu tehtud sellest, et asunikkudele on liig palju ehitusmaterjali antud ja selleks kohati isegi mitmed aastanormid etteraiatud. Kuid igas riigis sünnivad ju erakorralised juhtumised, mis nõuavad erakorralisi abinõusid; nii on asi ka meie maa-reformiga: lõpeb asunikkude ehitusperiood, — siis järgneb temale hoonete remont-periood, mis aga nõuab juba palju vähem materjale. Mitmekordselt on juba ajalehtedes kui ka koosolekutel vaieldud ja Riigivalitsusele tema heldus asunikkude varustamises etteheidetud, — juhtides küsimust isegi sarnasele pinnale, kus võimata on saavutada täpseid andmeid ei poolt ei vastu. Nimelt on kahtlustatud, kas meil metsa ka nii palju juure kasvab, kui meie teda praegu raiume. Iga metsakorraldaja teab, kui võrd kõikuvad on igasugused juurekasvu väljaarvamised sarnase mitmekesise ja suure massiivi kohta, kui meie riigimets. Praktiliselt vastab aga nimelt metsakorralduselt erapoolelt väljaselgitatud ja kindlaks määratud kasutusnorm tegelikule metsa juurekasvule ja enesekontroll on siin väga lihtne: on näiteks mõne metsandiku kuusemajanduses määratud 10 ha. asemele raiatud à 15 ha. aastas, siis on selge, et 5 ha. on enam kasutatud; esimene metsakorralduse revisjon võtab seda arvesse ja vähendab vastavalt pearaienormi järgmise 10 a. a. revisjoni-perioodiks.

Selles seisabki metsakorralduse põhipanev tähtsus ja seepärast võibki teda nimetada „metsamajapidamise südametunnistuseks“. Tegutsemine ilma metsakorralduseta võib kergesti välja areneda röövmajanduseks, sest peremehele puudub siis tarvilik mõõt ja ta sarnaneb meremehele ilma kompassita.

Eeltoodust lugeja võib enesele ette kujutada, kui raskest seisukorras asus Metsade Peavalitsus meie Vabariigi algul: metsad olid ülevõetud, kuid puudusid ajakohased metsakorralduse kavad ja plaanid. Seepärast otsustati juba 1920. aastal, kiires korras ja lihtsustatud abinõudega 4 a. a. jooksul metsa-arvestamist läbi viia, — kuna täiskorraldus oleks nõudnud vähemalt 12 aast., s. o. kolm korda rohkem aega.

Arvates, et Peavalitsusele alluva maa-ala suurus, ühes tarbe ja kõlbmatu maa-dega (umb. 30%), — võrdub umbes 120.0000 ha. ja metsatehnik jõuab keskmiselt umb. 3000—4000 ha. teha, — määrati juba 1919. aastal metsakorralduse koosseis 30 tehnikust.

Esimese kolme aasta: 1920., 1921., 1922. a. metsa arvestamise töösaavutused on paigutatud tabelis nr. 1

Aasta	Arvestatud metsandikkude kogupind-tiin.	Arvestamise tööde kogukulud sentides	Tehnikute		Tööliste keskmine päevapalk sent.	1 tiinu keskmised arvest. kulud sn.
			Arv	Ühe tehniku keskmine tööpind-tiin.		
1920	262.566	3.500.000	25	10.500	85	13
1921	275.846	4.423.801	28	9.850	154	16
1922	185.728	4.266.884	23	8.070	159	23
Kokku	724140 tiinu=	ehk = 791173	hek-	taari.		

Kui kõige hädalisemad kohad olid arvestatud, asuti 1923. aastast peale, mille saavutused on tab. 2,

	ha.			ha.		1 — Ha kulud
1923	97.912,2 „	605.400,0	25	3.916 „	204	62
1924	105.221,5 „	757.242,5	29	3.630 „	231	63
1925	86.200,1 „	788.709,5	26	3.315 „	261	91
1926	103.591,4 „	745.624,2	26	4.000 „	263	71
Kokku	392.525,2 ha.					

+ 791.173,0 ha. = (1920., 21., 22. a. arvestatud metsad).

+ 9.460,0 ha. = viimane, veel järele jäänud Kabala metskond.

Kõik kokku: = 1.193.558,2 ha. = E. V. metsa-, tarbe-, kõlbmata maade kogupind.

Täielik metsakorraldus, 1920/21. a. arvestatud pinnal: tab. 3,

1927.a.	= 74.997,5 ha.	6.173.335	19	3.947	247	82
1928.a.	= 62.441,1 „	6.856.668	19	3.286	175	110

Tabeli nr. 1 ja 2 andmete võrdlusest selgub suur vahe. Tabeli nr. 1 kiire, umbkaudse, odava arvestamise ja tabeli nr. 2 üksikasjalise, täpse ning kallima, kuid täieliku metsakorralduse vahel. Kuna kolme 1920., — 21., — 22. a. a. jooksul olid arvestatud 70% kogupinnast, — arvestamata jäänud vähemas osas jõudis täiskorraldus alles 4 aasta jooksul oma tööd lõpule viia (Kabala metskonna ülejäägiga); kuna arvestamise töö maksis keskmiselt 13—23 senti, — tõusid täieliku metsakorralduse kulud 1923.—1928. a. 62 kuni 110 sendini (tabel nr. 3 à ha.; kuna 1920—20. a. tehnik arvestas aastas à 8070—10500 tiinu, 1923—1928. a. metsakorralduse tehnik tegi aastas keskmiselt kõigest à 3286—4000 ha. aastas. Viimase kuue aasta töökalliduse peale üksikute aastate kaupa mõjusid järgmised tööttingimused: kuival suvel, suurtes massiivides olid tööd odavamad, märjal suvel ja tükeldatud metsasalkades kallimad; iseäranis tähtis on viimane põhjus: üksikuid metsatükke ehk polygoone oli:

1424. aastal	=	349	metsatükki;
1925. "	=	342	"
1926. "	=	123	"
1927. "	=	253	"
1928. "	=	362	metsatükki;

viimane arv on seni rekordne (Viimsi, Väana, Sutlema, Purila, Triigi, Rooküla, Kuusiku, Anija metskonnad) ja sellepärast ka töö kõige kallim ning tööpind kõige väiksem. 1927. a. veebruarikuus ametnikkude koosseisu vähendamise tõttu, töötavad sellest ajast saadik metsakorralduse alal ainult 19 tehnikut.

1927. a. kevade kokkuvõtet järele, seni arvestatud ja korraldatud metsadest kuuluvad: turutingimiste järele:

- I järku umbes = 15%, kus võimalik on kõike metsamaterjaale turule toimetada ja täiel määral metsa uuendamise ja ravitsemise eest hoolitseda;
- II järku = umbes 80%, kus küttepuud veel täiesti turule pääsevad hagu aga mitte;
- III järku = 5%, kus ka küttepuude müük on piiratud.

Sama andmete järele, 106 metskonnas on loodud kokku = 388 metsandikku, mis omakorda koosnevad: 388 põhiblokist ja 71 eriotstarbe-blokist. Viimaste koosseis on järgmine:

17 kaitsemetsa-blokki = 7751,2 ha. suurusel kogupinnal; need on mereäärsed tuiskliiva luided, mis enamasti kaetud männimetsaga; siin on paljasraie keelatud, samuti ka karjatamine; raiering võrdlemisi kõrge = 140 ha. ümber ja pearaie massi järele, vigaste ja raieringist üleseisnud puude näol;

36 suuremaid pargimajanduse blokki = kokku 2762,5 ha., mis koosnevad männi-, kuuse-, osalt ka tamme-, vahtra-, pärna- ja teiste puuliikide puiestikke; nende seas ka „Kreutzvaldipark“ = 206 ha., „Kalevipoja“ autori mälestuseks; ka siin kõrged raieringid, karjatamise keeld ja peakasutus massi järele;

14 laevametsa blokki = kokku = 2040,1 ha.; männi-, osalt ka tammepuiestikud; 140—160 ha. raiering; kitsas paljasraiestik ja otsekohene raie-stiku kultiveerimine;

2 keelumetsa-blokki = kokku 219,2 ha., üks metsloomade kaitseks (Kõnnu metskonnas) ja teine jugapuu kaitseks (Kärdla metskonnas);

2 reservblokki = kokku = 317,2 ha. kokku = 71 blokki.

Metsa kasvukäigu uurimiseks on 1923—1928. a. metsakorralduse poolt võetud normaalsemates puiestikes kokku = 1342 proovi, keskmiselt à 0,25 ha. suuruses ja uuritud — 4513 mudelipuud, — mille andmete järele on määratud järgmised raieringid: männi majandustele 100—120 ha., kuuse majandustele: 80—100 (120) kase ja mustlepa = 60—70 (80); haava — 50 ha., on ka olemas paar haomajandust madala 15-aastase raieringiga (valglepp);

1927. aastast saadik, maapinna boniteerimise täienduseks on ka appi võetud kõige uuem metsatüüpide õpetus, millel suur tähtsus. Näiteks sama, madala V-boniteedi ja sama kõrguse männimets tuiskliiva kuiva tüübi pinnasel kasvatab okslisi kandalaabreid, millest ainult halbu küttepuid võib saada, kuna sama V-boniteedi märja tüübi männik

annab meile kõige paremaid sirgeid propse, mis välismaa mäekaevandustes väga hinnatud. Seniste uurimuste põhjustel on Eestis selgitatud järgmised metsatüübid:

I. P a l u m e t s a d, kõrgemal, kui-
vemal mäeterassil;

II. L a a n e m e t s a d, keskmisel
värskel põllu-terassil;

III. S a l u m e t s a d, madalamal,
niiskel luhaterassil;

IV. L o d u m e t s a d, stagneeriva
põhiviega, — üleminek rohusoesse;

V. S p h a g n u m i t ü ü b i r ü h m
stagneeriva põhiviega, — üleminek
samblarabasse;

VI. N õ m m, stagneeriva põhiviega,
paksu samblavaipaga ja tihedalt kanar-
pikuga kaetud leetliiv, mille all asub
veekindel nõrgkivi kiht (Ortstein)!

VII. P a e k i v i t ü ü b i r ü h m, kus
paekivipealse mullakihi paksus pole
rohkem kui $\frac{1}{2}$ arssinat, mis tunduvalt
ja halvavalt mõjub metsa kasvu peale;

VIII. K a l j u t ü ü b i r ü h m, kus
jääajal põhjamaadest siia kantud ürg-
kivid lamavad maa peal üksteise kõr-
val nii tihedalt, et takistavad edukat
metsakasvu.

Peale metsa tehniliste omaduste,
käsolevas tüübirühmas leitud kasvu-
tingimustest olenevad ka kõik majapida-
mise põhialused, nagu raiering, pearaie-
süsteem, pearaie-sihitus, langi laius, langi
liitmise tähtaeg, metsa uuendamise ja
ravitsemise meetodid jne.

Kas eeltoodud tüübirühme jätkub
kõikide Eesti metsade iseloomustami-
seks, seda näitavad ka tulevikus samas
süunas edasikestvad metsakorralduse
uurimised.

Dendroloogilised pildid Vahemeremait.

(Järg).

Dr. E. Lepik.

Teistest Itaalia linnadest leiame
vähe stiliseeritud parkisid. Florentsis,
Bolognas, Veronas ja Milanos on pal-
mid kadunud, nende aset täidavad jäl-
legi plaatanid. Milanos äratab huvi
suur rahvapark: „Giardino Publico“ ja
„Parco“. Viimases on stiililiselt eriti
huvitav „Castello“ lossipark, puhtas
Le Nôtre stiilis. Kogu park, pige-
mini lossi õue, koosneb ainult püगतud
Buxu's ja *Laurus'e* ekkidest, seintest
ja sammastest. Kõik on sirge ja kan-
diline, ei ühtki kõverat joont.

Üks vanemaid ja foredamaid parki-
sid itaalia renessansajast on „Giardino
di Boboli“ Florentsis.

Rivieera.

Selle nime all tuntakse Liguuria
randa, mis on üheks ilusamaks maas-
tikuks kogu Vahemere rannikul. Riviee-
ra on suvituskohaks, supelusaigaks
ning talvekuurordiks, samuti ka siht-
punktiks hulgalistele luksus- ja lõburei-
sijatele. Seetõttu on siin pargid ja
puiesteed eriti arenenud. Palmidel on
siin tähtsam dekoratiivne ülesanne, kui

nende pärismaal, ning nad on siin
tänavpuude hulgas täielikult valitsevad.

Itaalia Rivieera („Riviera di Ponente“
ja „Riviera di Levante“), mis on ise-
enesest kehv maa-ala, leiame suurejoon-
nelisema parkide dekoratsiooni ainult
tähtsamais supellinnades: Genuas, San-
Remos ja Bordhigeras. San-Remos
leiame pääle meile eelpool tuntud *Phoe-
nix dactylifera* veel *Ph. canariensis*,
Kanaaria saartelt. Viimane kannatab
aga siin tunduvalt talve all, mil tempe-
raatuur vahetevahel alla nulli langeb.
Bordhigeras on suured palmi-istandused,
kus neid kohalikule ilmastule kohandada
püütakse. Maastiku põhitooniks on õli-
puu, jaanileivapuu ja astangutena aset-
setud viinamäed.

Prantsuse Rivieera on märksa jõu-
kam, uhkete linnadega: Monako, Nizza,
Gannes jne.

Kogu Rivieerale on tüübiline lillede
rohkus. Lilled on siin elanikkudele
pääsissetuleku allikaks. Pääle koha-
pääle tarvituse lõhnaõli tööstuses, moo-
dustavad lilled siin tähtsa eksportkauba.
Talvekuudel, mil Kes- ja Põhja-Eu-

roopas pakane valitseb, on siin ilusam aasta-aeg, ning siis küünivad Rivieera lilled meienigi.

Sitsiilia.

Eriliselt võluv on loodus Vahemere saartel.

Sitsiiliat ei hūita asjata Itaalia vilja-aidaks. Pehme merekliima ja sademeterikas kevad võimaldab intensiivset põllukultuuri. Laialdased aiad, viinamäed, sidruni, apelsiini ning mandariini istandused vahelduvad õlipuu kultuuriga ning siirduvad lõpuks lopsakatesse viljapõldudesse. Igalt poolt paistab silma rahva jõukus. Metsikut loodust, millisel on mõningaid tihiseid jooni Hispaania loodusega, iseloomustavad läbipääsematud agaavide (*Agavae sisalana*), opuntiate (*Opuntia Ficus indicus*) ja kääbuspalmi (*Chamaerops humilis*) tihnikud.

siad, viigipuud, eukalüptid, okkiline *Ceiba pentandra* jne., jne. *Pinus Pinea* kasvab siin tihti sarnaste hiiglastena, et oma katus-võra üle sihvakate palmide laotab. Vähem mõjurikkad pole ka hiigla viigipuud — *Ficus magnolioides*, *F. porteana*, *F. Chauvieri*, kes oma õhu ja tugi-juurtega terved tihnikud moodustavad, mis aga seejuures ühest ainsast puust koosnevad. Rohelises palmide miljöös moodustab värvirikkad kontrastid purpurpunane *Bougavillea spectabilis*.

Palermo, Sitsiilia päälinn, on oma uhkete parkide ja aedadega üks ilusam linn kogu Lõuna-Euroopas. Kõigepäält köidab siin tähelepanu stiililine troopika aed: „Giardino Garibaldi“. Hiigla viigipuud, palmid, jukkad, araukaariad, streliaitsiad, pimestavad troopilised tih-

T u n i s, „Belvédère“, hiigla viigipuu (*Ficus magnolioides*).

Mõjurikkad on ka Sitsiilia linnades troopilise ilmega pargid ja puisteed. Pääle meile eelpool juba tuntud datli, kääbus- ja rahu-palmide kasvavad siin vabalt: lehvikpalmid — *Livistona australis*, *L. chinensis*, kookuspalmid — *Cocos flexuosa*, *C. Bonetti*, *Sabal Blaeburnianum* ning palju teisi palmide esitajaid. Pääle selle streliaitsiad — *Strelizia Augusta*, jukkad — *Yucca Dragonis*, *Dioon edule*, bambused, akaat-

nikud, vägevad elavad seinad (*Ficus Begnoma*). Väga stiililine ja omapärane on ka oasi meeletuletav, ainult datlipalmidest koosnev „Piazza Vittoria“. Lopsaka troopilise taimestiku leiame ka rahvapargist: „Giardino Inglese“. Puht inglise stiili, nagu seda nime järele oletada võiks, leidub aga siin vähe. Sümmeetriliseks stiiliks on kõik tarvitada olevad võimalused ära kasutatud efektirikkas pargis: „La flora

o villa Giulia". Eriti mõjurikkad on siin küpressidest seinad ja puiested.

Palermo botaanika aeda võib tema troopilise ilme poolest kõrvu seada kuulsale „Jardin d'Essai"le" Algeris (Põhja-Afrikas). Eriti kuumal suvel valmivad siin isegi baananid ja datlid.

Hispaania.

Pikki, hämmastavalt palavaid päivi ning kummalis-pimedaid lõunamaa öid on kihutanud rong lõuna sihis, läbistades laialdasi õlipuu-istandusi, viinamägesid, oranši metsi; läbipuurides pikki tunnelisi, ületades hiigla kuristikke. Seljataha on jäänud Itaalia, Rivieera, Lõuna-Prantsusmaa ning Põhja-Hispaania oma kárarikaste suurlinnadega: Genua, Nizza, Tuolon, Marseille, Barcelona. Kadunud on silmapiirilt Alpide sädelevad lumiharjad, kaugele põhjahorisoni taha on jäänud ka Gevennid ja Püreneid.

Alger, „Jardin d'Essai“, *Dracena Draco* puieste.

Oleme jõudnud mandariinide *) pärismaale, Lõuna-Hispaaniasse. Siia on kõik looduse ilud kokku kuhjatud: päikese käes kiirgavad lumiharjadega mägestikud (Sierra Nevada ja Sierra Morena), sügavsinine lõunamaa taevas, tumeroheline meri. Sihvakad palmid hõõtsuvad rütmiliselt pehme lõunamaa tuule käes, nende varjul lokkavad aga mandariinide, persikute ja aprikooside istandused. Puutüvid on läbipõimitud õite-

Mandariin (*Citrus nobilis*), on kõige hinnalisem apelsiniliik.

küllaste roosi- ning viinapuudega, oksitel hüpevad aga väledad sisalikud ja värvilised kameelonid.

Kogu aeg saadavad rongi laialdased mandariinide istandused, pigemini metsad. Valminud vili punetab meelitavalt puude otsas, maas igal pool aga suured mandariinide kuhjad. Õhk on täis õite aroomi, sest siin, kus valitseb igavene suvi, puud kannavad vilja, ning õitsevad samal ajal.

Aedstiilis tundub igal pool prantsuse mõju, samuti kui kogu hispaania kultuur prantsuse mõju all seisab. Le Nõtre sümmeetriline stiil on Hispaanias kohati isegi paremini säilinud, kui oma sünnipaigas, Prantsusmaal. Rohke ja efektiivne troopilise materiaali kõrval on klassiliste prantsuse aedmeistrite bukspuu, jugapuu, laurus, mirt jne. siingi armsamaiks ilupuiks. Need on püüatud elavaiks sammasteks, seinteks, kupliteks, püramiidideks, vaasideks, loomadeks, lindudeks, aeroplaanideks jne., jne.

Tänavapuist on päälle rohkearvuliste palmide valitsevad plaataniid, paplid (*Populus argentea*, *P. italica* jne.), eukalüptid, küpressid, jukkad, seedrid, lirodendrid, (*Lirodendron tulipifera*), likvidambor (*Liquidambar orientalis*), magnooliad (*Magnolia grandiflora*), araucariad jne., jne. *Pinus Pinea*'le seltsib siin veel hiiglane *Pinus canariensis* C. Sm., Kanaaria saartelt. Vähem hiiglane pole ka sabiini-mänd, *Pinus sabiana* Dougl. Datlipalm pole mitte ainult parkides valitsev, vaid on juba kogu maastikupildis kindla koha omanud; Alicante's ja Elche's esinevad ka suuremad palmimetsad.

Palmisid leiame suures valikus: *Phoenix relicta* (Afrikast), *Ph. dactylifera*, *Ph. canariensis* (Kanaariast), *Ph. rupicola*, *Ph. silvestris* (Indiast), *Washingtonia robusta* (Kaliforniast), *Livistona Hoogenropii*, *L. sinensis*, *Cocos capitata* (Brasiiliast), *Sabal Blaeburnianum*, *S. gigantea* (Mexikost), *Pritchardia filifera* (trop. Ameerikast) jne.

Pääle selle leiame siin dekoratiivses teenistuses rohkearvuliselt kõiksuguseid troopika ja subtroopika puid ning põõsaid. (Järgneb).

Fotograafia käsitlemisest metsakorralduses.

Kõikidel aladel, kus looduse uurimise ja kasutuse peale sihitud inimese mõte, ei suuda väljenduda küllalt selgelt ainult sõnadega, ta pöörab joonistusele ehk eksperimendile.

Nii töötavad ammugi põhipandavad loodusteadused, nagu botaanika, zooloogia, mineraloogia, füüsika, keemia ja igasugu teised. Samuti tegutsevad praktilised teadused, nagu arstiteadus, mehaanika, arhitektuur, agronoomia, metsateadus ja teised. Suuremat edu saavutasid nimelt need harud, kus näiliku, katsed joonistused on esiplaanile tõstetud, — käesoleva õppeaine reaalselt selgitamiseks, nagu kirurgia, sõjaväekunst, tehase- ja vabrikutööstus jne. Üksi sõnadega poleks siin midagi saavutatud. Seepärast pidid kõrvadele appi tulema ka silmad. Samale lõpuotsusele on viimati jõudnud ka uuem pädakoo-gika, pöördes oma õppeviisid näilikkuse poole, piltide ja joonistuste abil (n.-n. Anschauungsunterricht).

Kõige rohkem vajavad kõneobjekti näilikut selgitamist need teadusharud, mis otsekohe on seotud konkreetsete, kuid äärmiselt mitmekesisete looduse-nähtustega. Nende seas omab tähtsa koha mets. Teatavasti on tema mitmekesisuse skaala väga suur, alates troopika hiigla Viktoria puust ja lõpetades põhjamaa vaevakasega. Ka sama riigi ja isegi sama puuseltsi piirides leidub sarnaseid kontraste, mille iseloomustamine üksi sõnadega osutub võimatuks, — eriliselt siis, kui siin looduse katastroofid ehk inimese vahelesegamine on kaasa mõjunud.

Sellest raskusest väljapääseabinõuks ilmub pilt. Teda võib saavutada kahel viisil: kunstniku käe ehk fotograafia abil. Esimene on muidugi täielikum ja kujutab käesoleval juhusel ainult kõige tähtsamaid külgi, eemaldudes kõrvalisi nähtusi. Sellega fotograafia konkureerida ei suuda ja on sunnitud ülesvõtta ühes peajasjaga ka tähtsuseta kõrvaljooni. Ta on aga selle eest ka palju odavam ja võimaldab siiski

ülesvõetavatest pildikohtadest ebasündsate segaduste kõrvaldamist.

Iga tehnika alal on välja töötatud hulk tehnilisi sõnu, n.-n. „terminus tehnikus“ ja nende tagavara on ajajooksul juba niivõrd suurenenud, et ilmus tarvidus sõnaraamatute väljaandmiseks. Iga uus ja täpne termin, pärast mõnd kakelust konservatiivsete reaktsionääridega, võetakse siin eriteadlaste poolt tervitusega vastu, kui uus abinõu, vastastikuse arusaamise kergendamiseks. Selles püüdmises, näilikkuse, kiire orientatsiooni ja arusaamatuste kõrvaldamise poole, peitubki fotograafia laialilevinemine. Kui tehniline termin, peale keerulise terviku üksikute osade, — lühidalt iseloomustab ka käesoleva olukorra tuudemärke kokkuvõtet, siis õnnestunud päevapilt sisaldab sageli terve tehniliste sõnade kogu, mis siiski olid jõuetud, lugijas ilmutada täiesti selgelt autori mõtet. Seepärast päevapilt esitab enesest nagu uue, laialiulatuvat, liikuvat ja igale kutsealale kõlbuliku „terminus tehnikus“.

—□—

Eeltoodust selgub, mis pärast fotograafia on juba sissetunginud ka meie metsadesse. Mitmed metsaõilemad ja metsateadlased on ennast varustanud aparatuuridega, — neid leidub ka metsakorraldajate seas. Tüüpide õpetuse levimisega on ka sellekohased kirjattikid ja raamatud täiendatud piltidega. Kõik see kannab praegu veel juhuslist iseloomu, ilma vastava juhatuseta ja oleneb veel asjaarmastaja isiklikust initsiatiivist ning rahalisest jõust. Oleks aga juba aeg, et sarnane suur metsaomanik, kui riik, võtaks asja oma kätte ja tuleks appi oma tehnikutele.

Sellekohane nõupidamine oli mul juba 1920. a. tollaegse Metsade Peavalitsuse juhataja h-ra Kitsing'uga, kes seda uuendust heaks kiitis. Kuid eratevõtete näol, asjaarmastaja mitte süstematiseeritud tegevus saavutaks ainult kahvatuid pilte ja diskrediteeriks fotograafia tähtsust.

Katsun siin tõendada tema vajadust metsakorralduses, mille eesmärk: kohalikkudele oludele vastava majanduskava kokkuseadmine.

Meie metsanduse tähtsamad alused väljenduvad muidugi arvudes ja eriliselt taksaatori kõne peab olema lihtne, kokkusurutud ja lakooniline, — ilma üleaaruse „veeta“. Kuid, kuigi takseerikirjelduse lahtrisse paigutatud: vanadus, koosseis, täius, kõrgus, diaameeter, tagavara, boniteet ja headus selle autori taksaatoris isegi mõne aasta pärast kohe väljakutsunud kirjeldatud osa selge ettekujutise, — siis pole see mitte nii metsaülemale ehk teise isikuga, kes käesolevat osa natuuras pole näinud. Takseerikirjelduse elementide abil loodud pilt kujuneb talle ikkagi uduseks ja kunagi ei vasta originaalile.

Metsandiku üldise kirjeldusega asi ei ole parem. Otsusega, võimalikult igakülgset, reljefselt ja näilikut seletada natuuras nähtud asju, autor sageli niivõrd kuhjab üle oma belletristika, et lugeja kannatamatusega ära lehitseb sarnaseid kohti, — pöördes oma tähelepanu ainult selgete arvude, tabelite ja neist tehtud järelduste poole. Süüdistada siin üht ehk teist sarnases dissonansis, on võimata, sest pole olemas sarnaseid sõnu, millidest kõikidele ühiselt selge oleks, kui võrd mänd ehk kuusk käesoleval juhusel on kidur, sirge, oksline ehk sile.

Rabastatud V-boniteedi propso-männil pole midagi ühist sama V-boniteedi liivapuidete kandalaabri-männiga. Põluterassi-kuusk ja luhaterassi-kuusk on kaks iseasja; samuti eralduvad esimese ja viimase kasetüvid jne. Sarnaseid näiteid on palju ja käesoleva objekti kirjelduseks raisatakse palju sõnu, aega ja ruumi.

Siin võiks päevapilt natuurast appi tulla kirjeldusele sõnadega, — aja ja ruumi kokkuhoidmiseks ja käesoleva metsandiku tähtsamate puies-tikkude näilikut iseloomustamiseks. Pildistamist nõuaks ka pinna läbilõiked, metsandikus leidud negatiivsed ja majapidamisele kahjulikud nähtused, nagu vigastused koorejärejatest, tulest, tuulest, — üleujutatud kohad, liivakünkad

jne. Diaametri juurekasvu kohta otsusele jõudmiseks, võiks teenida tüvede põiklõikepildid. Rida ülesvõtteid, valitseva tüübi 10, 30, 50, 70, 90, 100 a.a. vanustest puies-tikkudest, — annaksid selge ülevaate metsaelu kohta, tema hällist kuni surmani.

Sarnaselt illustreeritud metsakorralduse kava juba ei lamaks metskonna kantselei riivilil surnud raamatuna, mida keegi ei loe, kuid vastupidi tõmbaks enese peale, kui vana, nii ka veel enam noore, uuesti märgatud metsaperemehe tähelepanu.

Peale selle majanduskava illustreerimine kergendaks tunduvalt orienteerumist Riigimetsade Valitsuses, kuhu iga aasta koguvad kavad: Soome lahe kaljurannast kuni Läti piiri liivakivideni ja saartelt kuni Peipsini. . . Ajajooksul luuakse siin sisurikkad albumid, mille pildid teeniks ülevaateks, keskvalit-susele, nii ka metsaäridele ja suurkaupmeestele.

Arvan, et metsafotograafia tuleb usaldada takseersalga ülemale, kui vilunumale ja sellest huvitatumale isikule, — et tuleviku majapidamise alused oleks võimalikult täielikult igapidi valgustatud ja seletatud. Selle vaate tõenduseks toon siin andmeid oma enese praktikast.

1907. a. tehti mulle ülesandeks, uurida Arhangeeli kub. Pinega jõeäärseid Suura ja Verkoli metskondade metsi, üle miljoni suurusel kogupinnal. Katsusin algusest ära tarvitada Gutorovitshi poolt Vologda kubermangule juba 1906. a. väljatöötatud metsatüüpe, mis tema poolt olid jäetud pildistamata. Siis ilmus kohe eelnimetatud dissonans autori ja lugeja vahel. Ma pidin enne läbi käima kuni 300 versta magistraale, uurima mudelipuid ja võtma mituküm-mend proovi, selgitamiseks, mis tähendavad Guturovitsh'i „Bill“, „Log“, „Subolotj“, „Rovnjädj“, „Sogra“. Et oma salga liikmeid (neid oli 6 taksaatorit, 12 maamõõtjat ja 2 abimetsaülemat), — mitte asetada samasugusesse kõikusse seisukorda, — pöördusin esimest korda fotograafia ja tegin ülesvõtteid

seal loodud 10 tüübi kohta. Enne väljasõitu Suura metskonda 1908. a. ja-gasin igale tehnikule tüüpide aruande, täiendavalt näidates ja seletades neile kogutud tüüpide pilte. Selle tagajärjel oli igale tehnikule täiesti selge, mis tüübile allub käesolev metsaosa ja terve suve jooksul ei olnud mitte ühte arusaamatut juhust, peale ajutise tüübi „noviina“, s.o. kasega uuendatud vanad põlendikud; ma nõudsin nende jaotamist 10 põhitüübi kaupa, et selgusele jõuda, mille alt need kasenoviinid on tekkinud.

Tänu fotograafiale, suur 20-liikmeline takseersalk töötas ühes suunas ja sorteeris metsi ühest vaatepunktist. Ülesvõtetest olid huvitatud kohalikud metsaülemad ja valitsus; nad kutsusid esile elavaid mõttevahetusi. Töö lõpul said 18 pilti juure lisatud majanduskavale ja see oli mu esimene illustreeritud kava. Täheandan siin, et need pildid ajapuudusel olid tehtud ruttu ja tehniliselt väljatöötatud ainult keskmise headusega. Kuid nende edu olenen kõigepealt sellest, et ülesvõttekohad olid valitud väga ettevaatlikult ja tüübilised, — nii et pildid tõendasid nimelt seda puudust, mis seni tundus metsakorralduses. See annab tunda ka tulevikus, kuni valitsuse poolt fotograafia käsitamise sanktsioonini, eraldi väljatöötava juhatuskirja järele.

Eeltoodud näitest selgub, et aparaat peaks olema nimelt salgaülema käes. Temast noorematel salga liikmetel puudub selleks tarvilik metsakorraldaja kogemus, et välja eraldada kõige tähtsamaid peasju. Metsakorralduse osakonna juhataja, kes praegu meil töötab nelja salga abil, on oma läbisõitudel alles ajutine külaline, tema ülesvõtted oleksid juhuslikud, kvalitatiivselt ning kvantitatiivselt ei vastaks eesmärgile.

Eeldades, et ühe aasta jooksul iga salgaülem seaks kokku keskmiselt 5 majanduskava, varustatud keskmiselt 10 pildiga, — saaksime 200 pilti.

Iga üksik ülesvõtte nõuab aega järgmiselt: 1) objekti ülesotsimine metsas, okste, võsa jne. kõrvaldamine, aparaadi, statiivi ülesseadmine

ja kokkupanemine — umbes 25 min.; 2) reaktiivide valmistamine ja pimeruumi sisseseadmine (alalise laboratooriumi puudusel) umbes 5 min.; 3) plate ilmutamine (3 min.), kindlustamine (20 min.), pesemine (1 tund) — 1— pildi kohta umbes 10 min.; 4) reaktiivide ja abinõude kordaseadmine, negatiivist lambi abil pildi trükkimiseks, Veloksi paberil, umbes 5 min.; 5) pildi trükkimine (1 min.), ilmutamine (1 min.), pesemine (2 tundi) ja kuivatamine (2 tundi) umbes 10 min.; 6) kliistri valmistamine, foolio-formaadi kartongi lõikamine ja piltide asetamine albumis umbes 5 min.; 7) kolme pildi üleskleepimine (1 — algkavale, 1 — tublikaadile, 1 — albumile) umbes 5 min.; 8) Etikettide, s.o. seletuste trükkimine kolme pildi alla (1 negatiivist), — välis-töö märkusraamatu järele umbes 10 min.; 9) negatiivide gruppeerimine ja nummerdamine, — orienteerimiseks ja segaduse ärahoidmiseks, suve jooksul ülesvõtetud plattede vahel umbes 10 min.; kokku 90 min.

Täheandab ühe plate läbitöötamine, alates aparaadi ülesseadmisest kuni allkirjani vastaval kohal kleebitud pildile kokku 1½ tundi ja 200 plate peale kokku 300 tundi. Arvates riigiametniku tööpäevast 6 töötundi, saame kokku 50 tööpäeva.

Ühe isiku tööajast tarvitada fotograafia peale nii palju pole muidugi mõeldav. Nelja salgaülema peale jaotatult nõuaks see ainult 12 tööpäeva.

Arvestades igasuguste äpardustega ja üllatustega sarnases õrnas asjas, kui fotograafia, ja sarnastes metsikutes tööttingimustes, kui metsakorraldus, võib kindlasti oletada, et 50 hea plate saavutamiseks tuleb teha vähemalt 100 ülesvõtet. Seepärast ei oleks liialdatud, kui piltide autoritele, s.o. salgaülematele selle „ületunnitöö“ ehk eratöö eest saaks vaevatasu makstud 1 kroon iga kõlbliku plate + 3 pildi pealt; nii siis igale salgaülemale 50 krooni töötasu, kokku 200 krooni aastas.

Aparaadi valimise juures tuleb olla ettevaatlik. Esimene aparaat, mis ma 1900. a. kasutasin, oli lihtne puust kamera, klaasplattedele 9×12 cm., nõrga

Krügeneri objektiiviga, mis maksis 60 krooni. Väheses valgusejõu tõttu, mis ei lubanud metsas momentaalseid ülesvõtteid, — muretsemin juba 1901. a. aparadi „Spezial Buls-Ei-Kodak nr. 4, kõvema aplanaat-objektiiviga, mis määratud ainult rollfilmidele $10 \times 12\frac{1}{2}$ ja maksis 80 krooni. Selle järele aparadiga sai juba paremad ülesvõtted tehtud, kuid et ta ei olnud kokkupanepandav ja tal puudus portatiivsus, müüsin ka selle ära. 1907. a. põhjamaa metsatüüpide uurimiseks ostsin dr. Krügeneri kamera „Minimum Delta“ platode ja filmide jaoks „Permo“ $9 \times 12\frac{1}{2}$ cm., varustatud Görzi valgusrikka objektiiviga „Syndor“ 1:6,8 F—120 mm., kahekordselt lõõtsa väljatõmbamisega ja 3 metallkasetiga, hind 150 krooni. Selle aparadiga sai kõik põhjamaa ülesvõtted tehtud, keskmiselt kuni 20% rikkera. Püüdmises parema järele, 1909. a. saavutasin sama suure Görzi taskukamera „Tenax“, kahekordse anastigmaatobjektiiviga „Görtz-Dagor“ 1:6,8 (Ser. III) HO, hind 200 krooni. See tore aparaat töötas minu käes 7-s metsakorralduse rajoonis (Minsk, Vilna, Smolensk, Mohilev, Kovno, Shitomir) — tervelt 10 a., s. o., kuni 1919. a. ja kojutulekul Vene paradiisist jäi ta enamlaste kätte.

Kõrvuti sellega töötas samal ajal ka riigi poolt mulle väljaantud kamera „Ideal“ 13×13 cm., kahekordne anastigmaat „Görtz-Dagor“ (Ser. III) F—180, hind 300 kr. Mõlemate abil sai ülesvõetud kuni 600 kõlbulikku pilti, kuid liigvalgusrikka objektiiviga tõttu oli rikkeprotsent suurem, kui „Görtz-Sintor“ objektiiviga. Peale selle oli 13×18 cm., suurune riigi aparaat liig raske, läbi metsa rändamisel kaasaskandmiseks. Seepärast oleks kõige kohasem aparaat „Minimum-Delta“.

Aparaadi ja alalise inventaari muretsemise kulud ühe fotograafi kohta oleksid järgmised: Ühes tarviliste tööriistadega kokku 207,80 kr.

Ühe aasta hooaja töödeks, arvates kuni 100 ülesvõtet, oleks tarvilik perioodiline ehk ajutine inventaar: kokku 41,80 kr. suuruses.

Esimene aasta nõuaks siis 4 salgaülema kulu $4 \times 250 =$ ümmarguselt 1000 kr.; järgmised kõigest à 170 kr. aastas.

Arvates aasta keskmine tööpind = 70.000 ha., teeksid esimese aasta kulud 1 ha. peale à 1,5 senti ja järgmistel kõigest à 0,25 senti 1 hektaarilt.

Võrreldes neid mikroskoobilisi kulusid tolle suure kasuga, mis tooks fotograafia käsitlemine metsakorralduses, peaks küll seda asja ellu viima, mida rutem, seda parem.

Metsakorraldaja-fotograafi tähelepänule alluksid kolme kategooria objektid: 1) käesoleva metsandiku majapidamise tüübilised nähtused; 2) eeskujulikud kõrvalkaldumised harilikust igapäevsusest ja keskpärasest positiivsuse poole, mis oleksid järeloomamisvääriks ka teistes kohtades; 3) negatiivsed nähtused, mis nõuavad tähelepanu, nende kõrvaldamiseks tulevikus.

Kõige kergem oleks esimese kategooria ülesvõtete valik, mis iseloomustaks kohaliku majapidamise põhijooni. Haruldasemad oleks teise kategooria leidused, sest eeskujulikke nähtusi on meil vähe, seni kui kohalikud metsapehmed on üle koormatud asjadega, millel pole mingit sidet korraliku metsamajapidamisega.

Metsakorraldaja-fotograafi piinlikum kohustus oleks aga kolmanda kategooria negatiivsete olude fikseerimine, mõne arusaamatuse tõttu protesteerivad nende vastu kõigepealt kohalikud metsaülemad ja minu praktikas tekkisid seepärast teisel nõukogul õige ägedad vaieldused. Selles suhtes oleme me ju kõik ilma väljavõtteta nõrgad ja armastame, et meil kõik leiduks täies korras. Kuid head asjad räägivad juba iseenesest, kuna äpardused ja anomaalid ennast peidavad, seni kui nad välja arenevad suuremateks õnnetusteks ja viimati katastroofiliselt plahvatavad siis, kui abiandmine juba hiljaks on jäänud.

(Järgneb).

Pardijaht.

(Järg).

Ed. Milk.

Tee peal räägiti igasuguseid jahiane-ktoote ja juhuseid, iseäranis noore kütü poolt, mis muidugi liialdatud olid ja vanemate härrade pilkeid välja kutsusid.

Viimaks algas jaht. Koer töötas hästi ja jaht oli õnnelik kõigile, peale noore jahimehe, kes ühtki parti veel polnud maha lasknud, ning selle trahviks, teiste jahisaaki pidi kandma. Vahepeal tehti väikseid peatusi, võeti napsu ja suupistet, et moonakott vähe kergemaks läheks. Lõunaajal kui päike kõrvetama hakkas jäädi kuhjalavale puhkama, teised jahimehed, ka Mart, viskasid enestekered vinklisse, ainult noor kütt ei heitnud puhkama; koera kaasavõttes, oli ta laagri lähedale jõe ääre läinud, saaki otsima, ning ennäe! Seal ajaski koer kõrkjatest pardi välja, kuid see ei tõsunud mitte lendu, vaid ujus prääksudes ümber. See oli emapart, kelle pojad veel lennata ei jõudnud. Teised jahimehed olid vahepeal üles ärkanud ja nende tähelepanu pöördus noorele kütile, kuid ennem, kui nad noormeest hoiatada said, kõlas pauk, ning ohvri-meelne ema oli langenud. Koer tõi ta jõest välja ning pandis kütü jalgade ette.

Pilke, naeru ja sajatamisega võeti noor kütt vastu, vanemate jahimeeste poolt. Öeldi, et see üks part on sama palju, veel rohkemgi, väärt hui terve tänane jahisaak. Jahituju oli rikutud, ning jahil sellega lõpp.

Jahiselts'end sammus anereas koju poole. Kodu tutvones ka perenaine Tiina jahimeestega. Oli juba õhtu-poolik ja hilja hakata linna sõitma, sellepärast otsustati Mardiaros ööbida. Võeti viina, kuid noor jahimees oli nukker ebaõnnestunud jahi üle ja teistega kaasa ei joonud. Teadmata oli ta paha asjaga toime saanud ja see tegi teda tusaseks.

Viimaks toodi õled tuppä, sest härrad ei soovinud voodites pikutada, viinapudelid ühes sakuskadega võeti ka põrandale, ning jahimeeste oleng kestis edasi. Mart oli juba tublisti auru all,

keel ei tahtnud enam hästi sõna kuulda ja lõbusas meeleolus trööstis tema noortmeest ja pakkus sellele viina. Mart rääkis nüüd ka oma jahilugu: „Kui tema noor olnud, siis pole niisuguseid jahipüsse veel olnud, kõik olnud eestlaetavad ja üheraudsed, vaat' nende püssidega saanud alles hästi tabada. Läinud siis ka ükskord vana paruniga pardijahile, saanud jõe ääre ja kus siis pardid tulnud üle pea, Mart muud kui põmmutanud ja veerand tunni jooksul lasknud kaks tosinat teisi“. Noorihärä küsib siis vihaseks, et Mardil oli ju üheraudne eestlaetav püss, kuna ta siis laadis, kui veerandtunni jooksul kaks tosinat parte maha laskis. Mart vastab juba päris uniselt, et „kulla noorhärä, kus seal veel aega laadida oli, seal polnud muud kui lase... Öeldes seda, keeras Mart ennast külje peale ja norskas õiglast und. Ka mõlemad vanadhärrad olid juba unised, ning unisid üks-teise järele.

Noorhärä tõusis õlgedelt, süda Mardi nalja peale tüis ja istus laua juure, võttis paar kärakat konjakit üksteise järele ja jäi mõttesse. Vahepeal oli tuppä tulnud noor perenaine Tiina ja küsis, kas noorhäräl ei olegi tahtmist magama minna ja kui noorhärä ei soovi õlgedel magada, siis võib voodi minna, mis külaliste jaoks valmis tehtud. Ärgates unistustest, vaatas noormees noorevõitu perenaise sihvakat kogu ja küsis, et kui tema voodisse magama heidab, kuhu siis heidab perenaine?.. Noorik vastab, et temal on hea ase lakas, oli eile öösel lakas ja magab tänagi seal... ja vaatab nooremehe otsa. Kaks noort, tulist pilku, trehvasid seal juures nii iseäralikult... Noormees jäi mõttesse ja nagu ei kuulnudki kui perenaine temale vaikselt head ööd soovis ja lahkus, soovitades noorhärrale lamp enne voodisse minekut kustutada. Kui noormees üles vaatas, oli perenaine juba kadunud. Võttis siis paberossitoosist suitsu, pani põlema, kallas napsi konjakit, jõi selle ära, kallas teise veel,

suitsetas, viskas ka selle ära, kustutas siis tule ja astus õue. Sami tuli saba liputades ta juure, nuusutas ja kui noorhärja teda patsudas turjale, läks sabaliputades oma kongi tagasi.

Noormees sammus lauda poole, otsis üles laka redeli ja astus üles, lakas kobas kätega pimedas, kuni midagi valget vilksatas, sammus sinna poole ja varsti hoidsidki nooremehe käed sihvakat perenaise keha, mis värises kui haavaleht. Raskelt hingates surus mees oma suu vastu noore perenaise lõõmavaid huuli...

„Ära hulla, juudlane“, naeris noorik anduvalt, kuid vähe aja pärast jäi

kõik vaikseks — kuuldus ainult, kuidas laudas närisid kolm mäletsejat monotoonselt oma mälu.

Teisel hommikul lahkusid külalised. Noorhärja oli veidi kohmetu, kui Mardi ja perenaisega jumalaga jättis, kuid Tiina oli endiselt lahke ja naeratav, näiliselt veelgi värskem ja noorem, kui harilikult. Sellega lõppes pardijaht.

Kuid aasta pärast oli kõigu uhkem ümbruskonnas Mardiaro Mart, uhke oli ka tema poolt meisterdatud kiiga, ning kiigus kõige uhkem — tõmmu poiss, nagu purikas!

(Lõpp).

Huuksi metskonnas vanemad metsavahid:

- 1) Kuusiku vahtk. m/v. J. Einbaum — 25. a. metsavahiks olnud.
- 2) Silmsi vaht. m/v. A. Markus — 25 a. metsavahiks olnud.
- 3) Ugametsa vahtk. m/v. J. Bergvalt — 38 a. metsavahiks olnud.
- 4) Lepametsa vahtk. m/v. J. Puusepp — 23 a. metsavahiks olnud.
- 5) Koogi vahtk. m/v. J. Susi — 22 a. metsavahiks olnud.

Üks moodus rebasejahiks talvel.

Igale jahimehele on teada, millist suurt hävitustööd sünnitab reinuvaderrebane meie jahimajandusele. Sellepärast püüab ka iga korralik jahimees omakorda rebaste soole niipalju kahju sünnitada, kui see vähegi võimalik on — kasutades selleks igat võimalust

ja abinõu, et kavalat murdjat hävitada.

Õieti on jahipidamise moodusi rebaste peale väga mitmesuguseid — üks parem kui teine, — kuid tegelikult jääb jahipidamises üldiselt ikkagi maksma põhimõte, mida vist iga jahi-

mees omal nahal tunda on saanud, — „et ükski moodus ega võte pole alati tagajärjekindel — vaid et jahimehel tuleb alati arvestada ka n.-n. õnneliku juhusega või jahihõnnega.“

Tahaksin siin kirjeldada üht jahimoodust rebaste peale, mis võib olla suuremale osale jahimeestest juba ammu teada ja järel proovitud on, — kuid selle mooduse omapärasuse tõttu julgen seda ka meie lugupeetud ajakirja veergudel käsitada.

Jahimeestel, kellel allpool kirjeldatav jahimoodus tundmata on, ning soovivad sellega katset teha, tuleb toimida järgmiselt:

Alguses olgu öeldud, et allpool tähendatud jahipartii teostamiseks vähemalt kaht kütti vaja on. Nii siis ... üks jahimeestest, riietudes võrdlemisi soojemalt — asub püssiga metsa, kuskile, abiliseiga varem kokkuräägitud põõsasse peitu, kuna abiline, — kas ratsa, saaniga või suuskadel mõni aeg hiljem temale metsa järgneb ja ümbruskaudsed metsatukad läbi sõidab, sealjuures enda järele nõõri otsas vedades mahalöödud, nülitud ja tulel veidi ülekorvetatud kassikorjust.

Läbisõites ümbruskonna metsatukad, möödub abiline tagasisõidul selle põõsa lähedusest, kus kütt peidupaika leid-

nud, kogu aeg kassikorjust lund mööda järelvedades.

Rebane — otsides saaki, ning satudes saagi otsimisel jäljele, mis kassikorjuse järellohistamine lumme jät- nud — jalkab oma jahikäiku juba seda jälge mööda — ning satub lõpuks nii põõsa lähedusse, kus kütt teda juba ees varitsemas ja kellele ka harilikult oma kasuka jätab.

On juhuseid ettetulnud, kus sellasel viisil ühe õhtuga 2—3 rebast jahimehele saagiks on langenud.

Siinjuures ei saa tähendamata jätta, et see jahimoodus väga väsitav on ja kütilt suurt kannatlikust nõuab, sest kaval reinuvader on loomupoolest väga erk loom ja see asjaolu sunnib kütti mõnikord tundide viisi, pea liikumatult oma peiduurkas paigal istuma, — eriti siis, kui ümbruskonnas rohkesti põõsaid leidub, mis takistavad juba kaugemalt looma lähenemist silmata.

Huvitav on siin juures veel see asjaolu, et rebane peamiselt ainult siis ennast eksitada laseb, kui juuremehelituse, abinõuna kassikorjust tarvita- takse, kuna muil juhuseil rebane harilikult ükskõikseks jääb ja rahulikult oma teed rändab.

—Oh—

Kalade kaitse.

Möödunud aasta oli meil liig vihmane, vähese päikesepaiste ja sooju- sega. Metsapuude ja marjapõõsaste õied said hilise kevadise külma läbi rikutud ja mõned koguni hävinenud. Lehtpuud on ilma urbadeta jäänud ja meie jahilinnud saavad talvel toidu pärast palju kannatada. Aasades ja metsades seisid ja jooksid suured vee- kogud ja tegid kohati oma hävitus- tööd. Praegu seisavad metsades ja mujal järved, tiigid ja jõgede hauad kõvasti kinni külmanud ja paksu lumega kaetud. Kalad otsisid endale sügisel sügavama koha talvekorteriks.

Kui nüüd ilmad soojemaks lähevad ja sula tuleb, siis surevad mõneski seis- vas vees kalad ära, kui inimese käsi neile õigel ajal abi ei anna. Nimelt nendes kohtades, kus rauda sisaldav vesi mägedest ehk allikatest järve ehk tiiki välja voolab. Selle mag- neesia langeb järve ehk tiigi põhja, sääal saab ta mudaga segatud ja muu- dab end väävlilämmastikuks. Kui nüüd mõnikord suvel õhurõhumine õige madal, ehk talvel paksu jääkatte peal paks sula lumi veega, siis tõuseb v- lämmastik üles, segab end veega ja kõik veeelanikud peavad sellesse surema. — Sellepärast ei pruugi meil mitte imestada, kui mõnel aastal meil kalu kohati vähem ehk koguni kadu-

nud. Niisuguses kurvas nähtuses kui kalad kaovad, oleme selles ise süüdi.

Eelnimetatud põhjusi arvesse võttes, soovitaks mina kõigile kaasteenijaile järele mõtelda ja vaadata kus vetes kalu aidata tuleks. Kalade kasvamine vahtkonnas on meil metsa elanikkul oma majapidamises küllalt tänu ja tululine asi. Selleks peame järele vaatama, kus järves ehk tiigis on kõige sügavamad ja vaiksemad kohad. Oleme sellele otsusele jõudnud, siis teame ka kus kohas kalad talvekorteris.

Nüüd raiume enne sula ehk sooja ilma kalade seisukohast koguni eemale mõned augud tarvidust mööda jäässe ja hoiame neid lahti kuni sula lumi ehk vesi jää pealt ära kaob. Sellast

väikest vaeva nähes ehk hoolt kandes oleme oma veteelanikud surmast päästnud. Ka ei tohi lubada talve ajal puukoormaid säält üle sõita, kus kalade rahu rikutud saab. Niisama ei tohi nendes vetes linu leotada lasta, kus kalad elavad ehk mõnda kahjulikku ainet vette lasta joosta.

Kui seda kõike igal kaasteenijal võimalik läbi viia ei ole, siis püüdku ta sula ilma alul kiires korras mõni auk järve ehk tiigi jäässe raiuda, ka see aitab mõnikord kalade elu, kes looduse käes vangis, ära päästa, millel ka üldrahvamajapidamises küllalt suur tulu ja tähtsus.

Põhja-Peipsi metsavaht J.

Põldpüüde ehk nurmkanade kasvatusest ja toitmisest.

Põldpüüd on looduses omaette küll väga vastupidavad linnud, siiski hävitab neid talvel jäästunud lumi ja kange külm, kui inimene neile õigel abi ei anna. Nad on meie jahilindude ilmas vist küll kõige hoolsamad ja usinamad poegade kasvatajad. Ema ja isa kasvatavad, kaitsevad ja toidavad järjekindlalt ühtlasi oma poegi ja ei lahku nendest enne, kui järgmisel kevadel perekonna liikmed iga paar omaette pesa teevad. Sagedasti ristikehina põllu niitmise ajal jätab hauduja püü oma elu poegade eest. Seda lõpmata truudust arvesse võltes, mida meie nende lindude vanemate juures iga aasta näeme, on kaastundlikud inimesed ristikehina niitmise ajal valve välja pannud, kes igast pesast munad ära korjab, kus püüde ema niidumasina ehk käsivikati läbi surma saanud. Munad viiakse hellalt haudumise masinasse, kes täiendava sisseseadega praegu iseseisvalt hästi pojad välja haudub. Nii kuidas munade sissepanek nii ka poegade masinast väljavõtt sünnib päevpäevalt. Noored püüdid antakse nüüd väikese prantsuse kana hoole alla, kes neile tõesti kõige truum võõrasema

olema saab. Ka täidavad meie väikesed kodukanad võõrasema kohuseid, mõnikord küllalt hästi haududes ja poegi kasvatades. Hariliku kana all haududes ehk talle püüde alla panemisel peab valvel olema, kas see võõrasema neid väikseid linde sallib. Mõnikord lõövad harilikud kanad iga väikest püüdit, mida ta silmab, kohe surnuks. Sel korral tuleb püüdit kana juurest kohe ära võtta ja sooja kohta viia üleskasvatamiseks. Noorte püüde vaenlaste suhtes peab ettevaatlik olema. Esimesel poolel päeval võib nendel ainult puhast vett juua anda, kuni nad end tühjendanudja kõhtu toiduvõtuks kosutanud. Kõige esimene toit on neile sipelgamunad, kõvakskeedetud kanamunad ja leotud tangud, aga iga kord olgu neile peenekslõigatud verihein toiduga segatud, viimane on nende toidu hea seedimise korraldaja. Niimoodi nende eest hooltkandes kasvavad püüdid hästi ja saavad varsti iseseisvaks. Niisugust kasvatustoitu võib igal juhul varvaslinnule lubada. Teie väikese vaeva ja kulu eest näete neid varsti teile küllalt tänulikud olevat. Talveajal lasevad end püüdid toiduga

kergesti kinni püüda. Kinnipüüdmisega peab aga väga ettevaatlik olema, kui püüdest ilma jääda ei taha. Nii kui k. a. veebr. kuu „E. M.“ nr. 2, L poolt kirjeldatud võib ka võimalik olla, et püüd pööningul, kus palju värsket õhku ja valgust, lühikest aega tervetena üle elavad. Neile liiva, kruusa, tuhka andes ja toiduks teri, heinaseemneid, naerid, kartulaid, kapsa- ja rõikalehti, joogiks puhast vett ja lund. Kord toodi võõrsilt vastavast kliimast suuremaid ja paremaid põldpüüsid verevärskenduseks jahiväljale. Esiteks pandi nad kivitalli kinni, kus suurte uste ja kõrgete akende asemele oli vastava kaitsega võrktraat pandud, millest püüde vaenlased läbi ei pääse. Tal olgu tarviliste põdsastega sisseseatud ja muud tarvilikku toidu- ja joogipoolist muretsetud. Et püüdel pesa ehitamiseks enam palju aega üle ei jäänud, peab neid kinni pidama, et võimalust ära võtta uue eluaseme otsimiseks, kuigi ümbruses paremaid pesaehituse võimalusi ei ole.

Enne väljalaskmist oli näha, et püüde enam oma endise tervise juures ei olnud, siis otsustati neid vabadusse viia. Esiteks hoiti neid jahipargis ühes ruumikas traatvõrk linnuaias kinni, kus muuseas palju päikese valgust oli. Sääli pidid püüde selle uue elukohaga ära harjuma ja kohaste püüdega tutvaks saama, kes igapäev kuni linnuaiani võõraid külastamas käisid. — Vangis olivad püüde olid haiged. Ühel päeval jäeti aiavärav lahti ja püüde pääsesid vabadusse, kus nendel kõik nii kohane, mis iganes olla võis.

Püüde olid kinnihoidmise tagajärjel haigeks jäänud. Haigust võis tunda nende kurgus, mis kõhust ehk kopsust tulla võib. Ei taha uskuda, et keegi kihvtiteri nende talli ette viskas ja selle järeldusel püüde haigeks jäid. Kahjuks ei saanud ka kindlaks teha, mis haigus see oli ja millest see tuli. Mõned paarid jäid küll ellu, aga sel kevadel nad pesi ei teinud.

Põhja-Peipsi metsavaht: J.

1928. a. suve mõju tammede peale.

Möödunud aasta suvi oli vihmane, jahe ja pilvine, mille tõttu üksi mõned õunad ja suiviljad sügiseks ei valminud, vaid ka tammetõrud ei küpsenud, nad jäid sügiseks täiesti väljaarenematutena. Tõru pikkus ei ulata üle 0,75 cm. ja külviks on nad täiesti kõlbmatud. Vara õitsevatel tammedel olid tõrud veidi suuremad, umbes 1—1,2 cm., samuti külviks kõlbmatud.

Jaanikasvud leidsid tammedel, millised talveks lehed maha puistavad, aga neil, millel talveks kuivad lehed külge jäävad, jaanikasvused ma ei silmanud. Kirjeldatud nähtusest tuleb järeldada, et maadel, kus suvine temperatuur sarnane kui meil 1928. a., tammed loomulikult teel levida ei saa, sest nende seeme ei valmi.

Võrreldes keskmist meie suve temperatuuri *) möödunud suve temperatuuriga, saame järgmise pildi:

Kuu	Tartu Pärnu		1928. a.	
	keskmised		tempera-	
	tempera-		tuurid	
	tuurid		Tartus	Pärnus
Mai	9,6 ^o	9,6 ^o	11,1 ^o	10,2 ^o
Juuni	15,4	14,8	11,5	11,1
Juuli	17,3	17,1	14,9	14,6
August	15,9	16,4	14,9	14,9
September	10,7	11,8	11,0	11,3
Keskmissed	13,8	13,9	12,7	12,4

*) andmed temperatuuride kohta on saadud Tartu meteor. obs.

Nõnda on möödunud suvi keskmiselt harilikust suvest külmem olnud Tartus 1,1^o ja Pärnus 1,5^o võrra.

Suurem tähtsus on temperatuuril puu vegetatsiooni ajal: juuni-, juuli- ja augustikuudel. Eelseisvast tabelist näeme, et soojust on väkem olnud 1928. aastal:

Juuni kuul Tartus	3,9 ^o ;	Pärnus	3,7 ^o
Juuli " "	2,4 ^o	" "	2,5 ^o
Augusti " "	1,0 ^o	" "	1,5 ^o

Temperatuuri langemine sel mää-

ral ei võimalda tammetõrude valmist, seda tõendab möödunud suvi.

Dr. M. Vilkomm (Forstliche Flora) esitab v. Loevis ja Kerner'i andmed tamme kasvamiseks tarviliku soojuste kohta. Nende uurimiste järele peab kasvu aega olema mitte vähem kui 4 kuud ja viie suvekuu keskmine temperatuur peab 12,83^o C. olema. Möödunud suve keskmine temperatuur oli Tartus 12,7^o ja Pärnus 12,4^o C. — natuke vähem väljaarvatud miinimumist. K. Ann.

Haruldased linnud meie metsades.

Meie metsas leiduvad praegugi veel mõned haruldased loomad ja linnud, kuid nende asukohti peab teadma, et neid leida ja näha.

Läänemaal Vigala metskonnas Tiinuse vahtkonnas kv. nr. 127 peal pesitses 1927. a. must toonekurg (*Ciconia nigra* L.); tema pesa oli ehitatud vana männi otsa. Juulikuul vaatamas käies leidis pesas kaks poega — mõlemad kodupartidest vähe suuremad ning üleni valges sulerüüis; nad häälitsetsid noorte tallede sarnaselt. Kohaliku metsavahi seletuse järele olevat must toonekurg juba 1913. a. alates kv. 127 peal pesitsenud, kuid 1915. a. vist sõja müra

pärast tulemata jäänud; esmakordselt nähti kurge oma pesa juures jälle 1926. a.

Samas metskonnas Muugi vahtkonnas, Vanamõisa-Lihula soos pesitses 1927. a. merekotkas (*Haliaeetus albicila* L.), mille pesa aga kahjuks üles ei leitud. Kuid kogutud andmete ja tähepanekute järele pesitses merekotkas soos ning lendas sealt järjekindlalt Matsalu lahe ääre (õhujoones umbes 3—4 klm.).

Kogutud andmete põhjal Matsalu mõisa läheduses olevas vanas tammi- kus pesitsesid kaks merekotkast.

Viibides Matsalu lahes, olen merekotkast paaril korral näinud. H. Schults.

Jalakate hävinemisest.

Saksa dendroloogia seltsi aastaraamatutes on paaril aastal käsitatud jalakate (*Ulmus*) hävinemist, mille tekitajaks A. Brussof loeb „mikrokokkus ulmi't“. 1928. a. aastaraamatus toob dr. C. Stapp oma uurimuste põhjal ette, et jalakate hävinemist põhjustab „Graphium ulmi“.

Huuksi mõisa pargis, Järvamaal, kasvavad paljud jalakad, need on aastastalt kuivama hakanud ning nüüd

pea lõpulikult hävinenud, sest möödunud sügisel laskis riigimõisavalitsus kõik suuremad jalakad maha raiuda.

Meil ei ole jalakametsi; kuid endistes mõisa parkides kasvavad rohkesti jalakaid; sellepärast oleks huvit' avteada, kas ka teistes kohtades meie kodumaa parkides jalakate massilist hävinemist on ette tulnud.

Mis põhjusel meie jalakad hävinavad? H. Schults.

Metsateenijate seisukord.

E. Metsat. Ühingu osakonnad olles laiali pillatud, üle riigi, vastavalt metskondade asukohtadele, ei suuda kõige parema tahtmise juures kontakti pidada, oma naabruses asuvate osakondadega kui ka keskjuhatusega, mis paratamatult halvab üldist organiseerimise küsimust, ning ühiste aadete eest võitlemist.

Peaks niihästi V. valitsusel, kui ka kõigil metsaametnikudel-teenijatel selge olema metsameeste teenistuslised ülesanded, ning nende majanduslised raskused, mis tingitud viletsatest palgaoludest, ning millede parandamist igaaastastel kongressidel järjekindlalt on nõutud.

Jälgides neid kongresse, ning üldiseid keskjuhatuse poolt astunud samme, selgub, et osalt on kongresside otsused rahuldamist leidnud, kuid need kõige valusamad küsimused, mis eriti palgaolude parandamist käsitavad, pole seni, vastaval pool enamuse rahuldamist leidnud.

Kuigi kogu metsaametnikkude palgaolude parandamise küsimus, on seotud kogu riigi majanduslise kandejõu ja rahaliste ressursidega, siiski asub pettumuse ja kibeduse tunne metsameeste südames, et nende õiguslised nõudmised pole seni täitmist leidnud, võrreldes teiste riigiteenijatega, näit. kohtunikud, õpetajad j.n.e. Kohtunikude palgakõrgenduse korral toonitati isegi, et nemad ei tohi kõrvalmõjude alla sattuda, kuid teatavasti ei ole kõrvalmõjude alla sattumine mitte ühelegi riigiteenijale lubatud.

„E. Metsa“ veergudel on mitmel korral seda küsimust puudutatud, kuid nähtavasti on need küsimused krooniliseks haiguseks muutunud, milledest raske vaikides mööda minna.

Seitsmes ilmariik, ajakirjandus, peab enda kohuseks igal võimalikul juhtumisel, mõne kuritarvituse või n.-n. „met-sapanama“ puhul, metsameeste peret täiesti porisse tallata, selleks üht ja sama väärnähtust mitmel korral ajalehes valgustades, küll üht, küll teist viisi. Seega tekitades rahva seas roh-

kem vihavaenu ja üldist ärevust metsaametkonna vastu, mis sihitud terve metsameeste pere mahategemiseks. Ei taha siin kaitsma tulla, üht kui teist, sest iga kuritegu peab paljastatud ja kurjategijad karistatud saama, kuid et üht ametkonda oma halbades külgedes rohkem valgustatakse kui teist, siis on see äärmine ülekohus metsaametkonna vastu, mille eest kogu metsateenijate pere peab üksmeelselt välja astuma, seda avalikult kinni naelutades.

Et palgaolud viletsad, ei tohi muidugi riigivara järele oma kätt välja sirutada, ning iga ametniku-teenija pühama kohus on sarnastest kiusatustest kõige valjema erapooletusega eemale hoida, sealjuures ka oma kaasteenijaid õigel ajal seaduslist rada käima juhtides, vaatamata sellele, et metsaametnikkude käes ühed suuremad riigivarandused on usaldatud, mis seda enam avateleivad inimesi eksiteele minema.

V. valitsus aga peaks lõppude lõpuks metsameeskonna majanduslise olukorra parandamisele asuma, mille positiivseks tulemuseks oleks ka vast n.-n. „panamate“ kadumine. Iga peremees nähes oma teenijat majanduslises kitsikuses vaevlevat, ei jää kurdiks pealtvaatajaks, ning püüab viimase võimaluseni vastu tulla, mida kahjuks aga ei saa riigi kui peremehe ja metsaametkonna — teenija vahelkordade kohta tõeks võtta, vähemalt seniste kogemuste tõttu.

Tahaks küll kõigile kaasvõitlejatele südame peale panna tahet, virgutada kõiki kohusetundest ja distsipliinist lugupidamisele, koondudes endi ridasid, oma porisse tallatud nime heakstege-mise tööle.

Niihästi E. Metsat. Ühingu, kui ka E. M-üli Ühingu, samuti ka A. Metsa Seltsi vahel tuleb leida ühist keelt, vähemalt neis küsimustes, mis võimaldavad ühist sihti taotleda. Seni kahjuks on see üksmeel puudunud, näit. „E. Metsa“ alal jne. Miks näit. ei võiks „E. M.“ kõigi metsameeste ühine häälekan-dja olla, andes sellele vastava suuna, et enamus tellijatest oleks rahuldatud.

Vajab ju iga tõsine metsamees, olgu alam ehk kõrgem ametnik, oma teadmiste värskendamise mõttes vastavat kirjandust, kui ka üldmõtete vahetust, nii ühel kui teisel alal, missugune tööpõld meil kahjuks sööti kipub jääma. — Selle asemel aga sepitsetakse mõnes ringkonnas akadeemilise häälekandja

asutamist, mis meie vähese pere juures, ainult jõudude killunemist tähendab, ning viimati hingusele võib viia, ka senise „E. M.“ —

Tahan loota, et metsameeste pere lõpuks ühise keele ja meele leiab koostöötamiseks, milleks edu ja jõudu!

Lisang Eesti metsakirjandusele.

Eesti metsanduse aastaraamat III. Akadeemilise Metsaseltsi väljaanne Tartus, 1928. a.; 208 lhk., 25 pilti ja graafikut. Hind 2 kr. 50 s.

See hiljuti ilmunud teos sisaldab 6-dal Metsateadlaste päeval peetud referaate ühes läbirääkimistega ja ülevaateid kolme seltsi, Akad. Metsaseltsi, Eesti Metsaülemate Ühingu ja Eesti Metsateenijate Ühingu tegevusest 1927. a. Ta on seega koostatud kahe eelmise aastaraamatu eeskujul, kuid välja on jäetud ülevaade metsakirjanduslistest uudistest, mille avaldamiseks on kavatsatud teisi võimalusi leida. Raamatus trükitud referaadid on varustatud saksakeelsete kokkuvõtetega.

Raamat sisaldab kümne autori referaate täielikult ja ühe referaadi, mis täielikult avaldati „Eesti Metsas“ nr. 3, 1928. lühendatult. Dots. O. Daniel annab omas referaadis, „Meie metsad ja metsandus ametlikul valgustusel“, ülevaate põnevamatest metsapoliitilistest päevaküsimustest, valgustades neid ametlikkude andmetega ja äranäidates ametlikkude andmete puudusi.

J. Luige referaadis näidatakse, et tung metsamaade planeerimise järele ei ole Eestis õigustatud, sest põllumajanduse toodangu suurendamiseks on Eestis teisi paremaid võimalusi, metsad aga esinevad meie majanduslikus elus väga tähtsa tegurina.

E. Vesterinen omas lühikeses referaadis valgustab kujukalt seda tööd, mis Soomes seltside ja ajakirjanduse poolt tehakse metsamajapidamise edendamise alal.

Prof. dr. Rinne artiklis on avaldatud hulk andmeid tema poolt Tooma sooparanduse katsejaamas 1923—1927. a. tehtud uurimustest, mis valgustavad soode kliimaolusid, eriti õhu- ja mullatemperatuuri, võrreldes mineraalmaa kliimaoludega. Soo- ja mineraalmaa kliimaolude vahel on selgunud mitmeid huvitavaid lahkuminekuid, mida peab arvestama soode kultiveerimisel.

E. Schabak selgitab neid ülesandeid, mida kvartaalisihid metsamajapidamises täidavad, ja missuguseid vigu on meil varematal aegadel metsa jaotamisel kvartaalideks tehtud.

Dots. K. Verberg valgustab omas referaadis „Töö mehaniseerimine metsanduses“ mo-

dernses metsamajapidamises, metsakultiveerimisel ja metsakasutamisel, tarvitatavoid masinaid. Artikkel on piltidega illustreeritud.

Prof. dr. Mathiesenilt on referaat „Metsaboniteerimine kuivatatud soodel“. Selles selgitatakse meetode ja põhimõtteid, mis on tarvilisel metsamaade boniteerimisel ja esitatakse originaalne meetod kuivatatud soomaadel kasvavate metsade boniteerimiseks, s. o. soovitatatakse seda toimetada puude kõrguse — juurekasvu alusel. Töös on avaldatud hulk andmeid, mis valgustavad korrapärasusi puiestikkude arenemises.

L. Sepp annab oma uurimiste põhjal mitmekesise ülevaate Järvamaa metsanduslistest oludest, valgustades metsakasvatuses looduslisi ja majanduslisi eeltingimisi, metsamajapidamise minevikku ja praegust seisukorda.

J. Neun esitab metsakirjandusest katsete andmeid, mis näitavad, et suuremate seemnetest kasvatatud puutaimed on tugevamad, kui väikestest seemnetest kasvatatud ja soovitab ka meil sellekohaseid katseid korraldada, et saada selgust, kas suurte seemnete tarvitamine ei oleks üheks abinõuks umbrohu poolt tekitatava kahju vastu võitlemisel ja tugevate puudega palgimetsa kasvatamisel.

V. Matiisen valgustab oma uurimiste põhjal üht meie metsamajapidamise põnevat küsimust: käbikuivatuste seisukorda, nende vajadust ja ehitusel silmaspeetavaid põhimõtteid.

Mag. A. Rühl on teostanud laiajoonelisi uurimisi Kilingi metskonnas, et jõuda selgusele, missuguse metsandusliku tähtsuse omavad Cajanderi metsatüübid Eestis. Sellekohases referaadis on esitatud hulk andmeid, mis näitavad, et Eesti metsades on Cajanderi metsatüüpide tegeliku elu teenistusse rakendamisel suuremaid raskusi kui Soomes. Raske oleks meil rohkearvulistes lodu- ja salumetsades metsatüüpe tarvitada metsamaa produktiivsuse iseloomustajateks, sest sarnasel korral peaks metsatüüpide arv olema niivõrd suur, et nende tarvitamine tegelikus elus võimatuks osutuks.

Üldiselt on kolmas metsanduse aastaraamat sisukas ja mitmekesine. Temas leidub hulk mõtteid, mis väärivad tähelepanu metsateaduses.

Eriti on see maksev prof. Mathieseni, mag. Rühli ja prof. Rinne referaatide kohta. Samuti on teoses mitmekülgselt valgustatud tähtsamaid päevaküsimusi Eesti metsaelus. Tähtis on ka see, et raamatus on väga täielikult üleantud tegelikkude metsameeste poolt referaatide puhul avaldatud arvamisi, mis mitmel puhul referentide väidetest erinevad. Raamatu hind, arvesse võttes sisu metmekesidust, tabelite ja klischeede hulka, ei tundu kallina, kuid raamatut lehitsehes jääb tunne, et ärajättes tühje ja poolikuid lehekülgi, vähendades mõningaid klischeesid ja koondades sosavõtjate nimestiku trükkimist, oleks võimalik olnud kokku hoida paberi- ja trükikulu-

des. Järgnevates aastataamatutes peaks selle märkusega arvestama. Kahesilma vahele on jäetud raamatu toimetaja nime nimetamine. Ka puudub raamatus ühe auhinnatud töö autori nimetus.

Üldiselt võttes võib seda sisukat lisangut meie metsakirjanduses „Eesti Metsa“ lugejatele soojalt soovitada. 6-st metsateadlaste päevast osavõtjale on raamat hääks sündmuste meele-tuletajaks, mitteosavõtjatel raamat võimaldab jälgida metsamajanduse ja metsateaduse arenemist oma ülesannete kõrgusel seistatahtivate metsameeste laual ei tohiks see raamat puududa.
P. Reim.

Lühidaid teateid metsateenijate ühingu keskjuhatuses tegevusest.

Keskjuhatuses sekretär J. Pipar.

Maakorralduse ja metsade peavalitsuse peadirektori korraldusel astus Tallinnas, 9. märtsil s.a. kokku metsavahtidele toetuse määramise komisjon, kes oma nõupidamist protokolleeris järgmiselt:

Protokoll.

Metsavahtide ikalduskahjude toetuseks määratud krediidi jagamise komisjon, koosseisus: hraad V. Erdell, B. Tiismann, R. Jürine ja metsateenijate ühingu keskjuhatuses esindaja hra J. Pipar — eeltähendatud küsimust mitmekülgselt kaaludes, leidis, et „Riigimetsade valitsuse poolt kogutud metsavahtide ikalduskahjude andmed ja nende kogumise viis on olnud niivõrd puudulik, et nendele andmetele komisjon tugeneda ei saa. Arvestades asjaoluga, et metsavahtide majandusline olukord on üldiselt kehv, mis veel viletsamaks muutus ikaldusaasta tagajärjel tõusva elukallidusega, on toetus kõikidele metsavahtidele enam kui tarvilik. Lisaeelarvega nr. 2 saadud toetussumma on niivõrd väikene, et sellest mingisuguseks põllumajanduslikeks toetuseks ikalduse all eriti kannatanud metsavahtidele, kas seemnevilja ehk kariloomade ostmise näol, ei jätku. Komisjon on arvamisel, põllumajanduse peavalitsusele edasi saadetud metsateenijate ikalduskahjude andmed, tulevad ikalduskahjude komisjonis veel arutusele ja väga võimalik, et ikalduse all eriti kannatanud metsateenijatel õnnestub kevadel teiste põllupidajatega ühel ajal põllumajanduslist laenu saada — mispärast kaalutletud motiividel

otsustas:

lisa eelarvega nr. 2 selleks otstarbeks saadud	Kr. 18.450.—
eelarve krediidi ülejääkidest § 1-a alt ülekanud	„ 2.000.—
eelarve krediidi ülejääkidest § 1-d alt ülekanud	„ 3.500.—
Võimalik ülejääk § 1-c alt ülekanud	„ 5.050.—
Kokku Kr. 29.000.—	

milline summa tuleb metskondade vahel toetuse ja jagada järgmiselt:

1) Maksta ühe kuu laste abiraha igale perekonnaabiraha saajale metsavahile, kes ülemääraliste koosseisus teenib ja kes rahalist palka saab.

2) Rahalist toetust maksta kõikidele metsavahtidele kes rahalist palka saavad ühekordselt kr. 11,50;

3) Toetust anda ainult neile metsavahtidele kes 31. detsembril 1928. a. ametis olid ja praegu ametis on.

Ühtlasi asub komisjon seisukohale, et tema teist jagamise moodust võimalikuks ei pea.

Märkus: Maakorralduse ja metsade peavalitsuse peadirektori ja Riigimetsade valitsuse direktori korraldusel ja tahtel jäetakse metsavahtide toetuse jagamine siiski metskondade hoolde, kusjuures tuleb kohapeal kaaluda tõelist olukorda. Metskonnas moodustatakse komisjon, kuhu kuuluvad: metsaülem, kaks metsateenijate ühingu osakonna esindajat ja metskonnas, kus osakond puudub, kaks metsavahti, nende valikul komisjoni ülesanne on määratud krediidist kõigepealt rahuldada neid metsavahte, kindla toetussummaga, kellel pöld üle 50% on ikaldanud, kuna ülejäädavast krediidist toetust jagada kõikidele metsavahtidele, kusjuures arvesse võtta lasteabiraha saajate laste arvu.

5. märtsil s. a. pidas keskjuhatuse oma koosolekut, kus tarvilikuks tunnistati metsateenijate üleriiklikult kongressi kokku kutsuda ühingu asutamise päeval s. o. pühapäeval, 29. septembril 1929. a. Tähtis on siinjuures alla kriipsutada

tada asjaolu, et metsateenijate ühing samal ajal pühitseb oma 10. aastase tegevuse juubelit, mis pärast kongressi eelmistest suurejoonelisem töötab olla.

Märgukirjad.

Metsavaht Aleksander Orava vallandamise kohta esitas keskjuhatuse Riigimetsade valitsuse direktorile 12. veebruaril s. a. märgukirjaga, milles tähendatakse :

„Isiklikult tutvudes Tartu ringkonna metsarevidendi poolt metsaseaduse § 69 põhjal vallandatud Kongota metskonna Rannu vahtkonna metsavaht Aleksander Orava süüdistusmaterjaliga, leidsin, et senine juurdlus ei ole annud konkreetseid põhjusi metsavahi vallandamiseks, mis pärast siis Eesti metsateenijate ühingu keskjuhatuse ülesandel pööran h-ra direktor Teie poole ja palun metsavahi vallandamise loosse selgust tuua ja teda süütuse korral uuesti ametisse võtta.

Ühtlasi juhin Teie tähelepanu asjaolule, et Riigimetsatööstuse sellekohase ringkirjaga on lubatud metsavahtidele väiksemaid metsamaterjalide müüke kohapeal korraldada ja metsaostajatelt raha vastu võtta, milline olukord riiklises mõttes ei ole soovitav ja ei või aset leida varem, kui metsavahtidele ei ole antud riigiteenijate õigused tagasi.

Märgukirjale lisan juure Eesti metsateenijate ühingu Kongota osakonna koosoleku proto-

kolli 15. jaanuarist 1929. a., milles ettetoodud motiive palun kaalumisele võtta.

*

Metsateenijate puhke- ja vanadekodu asutamiseks pööras Keskjuhatuse 27. veebruaril 1929. a. nr. 18 all h-ra Põllutööministri abi poole palvega, kus Põllutööministriumile tähelepanu järgmistele asjaoludele juhitakse :

„Eelmisel aastal palus Metsateenijate ühingu keskjuhatuse põllutööministriumile korraldust, et ühingu kasutada antakse ühe riiklise mõisa süda, s. o. elumaja ühes tarviliste hoonete, aia ja põllumaaga, kuhu oleks võimalik metsateenijate puhke- ja vanadekodu asutada, kuid põllutööministrium ei leidnud võimalikuks selleks palutud Vaeküla ja Huuksi mõisaid anda. Küsimus jäi lahtiseks ja IX metsateenijate kongressil tehti ühingu keskjuhatusele ülesandeks vanadekodu nõutamisele uuesti asuda, millise eesmärgiga palume Teid, nii lahke olla ja selgitada lasta, kas ei oleks võimalik Viljandimaal asuvat Loodi mõisa südant selleks otstarbeks ühingu keskjuhatusele pikaajalisele kasutamisele anda.

*

Ringkirjad.

5. märtsil 1929. a. — Nr. 14.

Riigimetsade valitsuse alal :

Valitsuse metsakorralduse osakonna asjaajaja Johannes Teino nimetatakse teenistushuvides valitsuse metsamajanduskonna asjaajajaks, arvates 1. märtsist 1929. a.

Valitsuse metsamajandusosakonda kutsutud Purila metskonna asjaajaja August Sepp nimetatakse valitsuse metsakorralduse osakonna asjaajajaks, koosseisus ettenähtud palgaga, ar-

vates 1. märtsist 1929. a., jättes ühtlasi teda metsamajanduse osakonna juure.

Kabala I järgu abimetsaülemaks nimetatakse valitsuse metsataksaator Johannes Okas, koosseisus ettenähtud palgaga, päeva- ja sõidurahaga kr. 22.— kuus, arvates 16. veebr. 1929. a.

Valitsuse metsakorraldusosakonna metsataksaator Oskar Soplepman loetakse alaliselt teenistuskohalt — Tartust teenistushuvides ümberpaigutatuks Tallinna, valitsuse metsakasutuse osakonda, arvates 15. veebr. 1929. a.

Valitsuse metsakorraldusosakonna metsataksaatoriks nimetatakse Elmar Ant, koosseis-

sus ettenähtud palgaga, arvates 15. veebr. 1919. a.

Purila metskonna II järgu asjaajajaks nimetatakse Helene T a r i k, koosseisus ettenähtud palgaga, arvates 1. märtsist 1929. a.

Põltsamaa II järgu abimetsaülem aj. k. t. nimetatakse Karl A l b e r g, koosseisus ettenähtud palgaga, päeva- ja sõidurahaga kr. 22.— kuus, arvates 1. veebr. 1929. a.

Kloostri III järgu metsaülem aj. k. t. nimetatakse Adavere abimetsaülem Elmar A s s o r, koosseisus ettenähtud palgaga, päeva- ja sõidurahaga kr. 35.— kuus, arvates 1. veebr. 1929. a.

Adavere II järgu abimetsaülemaks nimetatakse Jaan P a r t s, koosseisus ettenähtud palgaga, päeva- ja sõidurahaga kr. 22.— kuus, arvates 15. veebr. 1929. a.

Orajõe metskonna II jaoskonna metsniku aj. k. t. Osvald P a l l o vabastatakse Metsaseaduse § 69 alusel teenistusest, arvates 31. jaanuarist 1929. a.

Orajõe metskonna II jaoskonna 2. järgu metsniku aj. k. t. nimetatakse Edi K a s k, koosseisus ettenähtud palgaga, päeva- ja sõidurahaga kr. 4.— kuus, arvates 1. veebr. 1929. a.

Kabala abimetsaülem August T õ l d s e p p vabastatakse teenistusest, arvates 13. veebr. 1929. a.

Vigala metskonna asjaajaja aj. k. t. Alma P ä r l i n i abielumise puhul tarvitada ametlikult tema muutanud perekonna nimi T e n d e r, arvates 29. jaan. 1929. a.

Kärda metskonna I jaoskonna metsniku kohusetäitmine pannakse ajutiselt kuni uue metsniku nimetamiseni T a r e s t e vahtkonna metsavaht Villem B r e n n e r i peale, metsniku päeva- ja sõidurahaga kr. 4.— kuus, arvates 1. veebr. 1929. a.

Hallingu metsaülem aj. k. t. Alfred H a h n nimetatakse metsaülemaks, arvates 25. nov. 1928. a.

Loobu metskonna I jaoskonna metsniku kohusetäitmine pannakse ajutiselt kuni uue metsniku nimetamiseni Nõmmeoja vahtkonna metsavaht Osvald S o r r o peale, metsniku päeva- ja sõidurahaga kr. 3 kuus, arvates 1929.

Metsaülematele ja metsarevidentidele.

Hoolimata kõrvalestatud meeleolust pole paljud metsaülemad ära kasutanud kõiki võimalusi, et hõlbustada koh. elanikkudele metsamaterjali saamist väiksel arvul.

Käesolevaga teeb Riigimetsade valitsus metsaülematele ülesandeks sisse seada igas metskonnas ringk. 17. IX. 27. a. nr. E/II—1400/5 kui ka varem antud juhtnõrde kohaselt peale metskonna kantsleile veel vähemalt 2 väiksemal arvul metsamaterjalide müügikohta. Viimaste asukoha suhtes silmaspidada kohalik. elanikkude huvisid. Kui neil kohtadel on praegu ametnikud-teenijad, kes müügi teostamisega hakkama ei saa, tulevad need ümberpaigutada.

Peale ringk. nr. E/II—1400/5 loetletute tuleb iga müügikoha lähikonnas reserveerida aastalangist osatükk suurusega 0,1—0,3 ha kohapeal kõige enam nõuetava tarbepuu sisalduvusega. Neist lubada müüa metsavahte 1—3 puud ühele ostjale nummerdatud puude müügitähe järgi, aasta ringi.

Sambla, kruusa ja savi müügikohad tulevad samuti kindlaks määrata ja sealt müüki lubada kõrvalkasutuse pileti järgi ka metsavahtidele, igal üksikul juhusel hinnaga mitte üle 3 kr.

Käskkirjad.

Maakorralduse ja metsade peavalitsuse käskkirjadest.

12. veebruaril 1929. a. — Nr. 8.

Riigimetsade valitsuse alal:

Kolga abimetsaülem Hans N i k l a s e n vabastatakse Kolga metsaülem ajutiselt kohusetäitmiselt ning nimetatakse oma otsekoheste ülesannete täitmisele, arvates 1. veebr. 1929. a.

Kolga metsaülem kohusetäitmine pannakse ajutiselt Anja metsaülem Osvald M a u r i n g i peale, arvates 1. veebruarist 1929. a.

Voltveti metsaülem ajutiseks kohusetäitjaks loetakse olnuks sama metskonna abimetsaülem Paul K o o l, üks kuu, koosseisus ettenähtud I järgu metsaülemal palgaga, päeva- ja sõidurahaga kr. 35.— kuus, arvates 1. jaanuarist 1929. a.

Voltveti III järgu metsaülem aj. kt. nimetatakse Paul R e i m, koosseisus ettenähtud palgaga, päeva- ja sõidurahaga kr. 35.— kuus, arvates 1. veebruarist 1929. a.

Voltveti II järgu abimetsaülem Paul K o o l nimetatakse I järgu abimetsaülemaks, koosseisus ettenähtud palgaga, arvates 1. veebr. 1929. a.

Kõpu metskonna II jaoskonna 2. järgu metsnik Aleksander R o s e n t h a l paigutatakse ümber III jaoskonna metsniku kohale, endise palgaga, päeva- ja sõidurahaga kr. 4.— kuus, arvates 1. veebruarist 1929. a.

Kõpu metskonna II jaoskonna metsniku kohustetäitmine pannakse ajutiselt kuni uue metsniku nimetamiseni III jaoskonna metsniku Aleksander R o s e n t h a l i peale, ühes II jaoskonna metsnikule ettenähtud päeva- ja sõidurahaga kr. 1,5 kuus, arvates 1. veebr. 1929. a.

18. veebruaril 1929. a. — Nr. 9.

Haapsalu abimetsaülevaaj. kt. Mihail V a s s i l j e v nimetatakse abimetsaülevaajaks, arvates 15. sept. 1929. a.

Kilingi III järgu metsaülevaaj. kt. nimetatakse Põltsamaa abimetsaülevaajaks Heinrich A u n, koosseisus ettenähtud palgaga, päeva- ja sõidurahaga kr. 35.— kuus, arvates 1. veebr. 1929. a.

Roosa metskonna II järgu metsniku aj. kt. nimetatakse Jaan T i l k, koosseisus ettenähtud palgaga, päeva- ja sõidurahaga kr. 4.— kuus, arvates 30. jaan. 1929. a.

Vastemõisa metskonna II järgu metsniku aj. kt. nimetatakse Hendrik M a e t, koosseisus ettenähtud palgaga, päeva- ja sõidurahaga kr. 4.— kuus, arvates 13. jaan. 1929. a.

Haapsalu metskonna II järgu metsniku aj. kt. nimetatakse Edgar M ä r j a m a a, koosseisus ettenähtud palgaga, päeva- ja sõidurahaga kr. 4.— kuus, arvates 21. jaan. 1929. a.

Veriora metskonna metsnik Augus L i n t s e r paigutatakse omal palvel ümber Sagadi metskonna metsnikuks, endise palgaga, päeva- ja sõidurahaga kr. 4,5 kuus, arvates 23. jaan. 1929. a.

Aegviidu metsaülevaaj. Albert N e t z e vabastatakse omal palvel teenistusest, arvates 1. veebr. 1929. a.

Aegviidu metsaülevaaj. kohustetäitmine pannakse ajutiselt kuni uue metsaülevaaj. nimetamiseni abimetsaülevaaj. Leonhard P u u t s a peale, koosseisus ettenähtud III järgu metsaülevaaj. palgaga, päeva- ja sõidurahaga kr. 35.— kuus, arvates 1. veebr. 1929. a.

21. veebruaril 1929. a. — Nr. 11.

Eesti Vabariigi 11. aastapäeva puhul nimetatakse korraliku teenistuse eest allpool tähendatud ametnikud koosseisus ettenähtud palgadega, arvates 1. märtsist s. a. järgmiselt:

a) III järgu metsaülevaajad II järku:

- 1) Pagari metsaülevaaj. — August Venzel
- 2) Rake " — Voldemar Piller
- 3) Triigi " — Voldemar Luik
- 4) Jõhvi " — Alfred Laanso

b) II järgu abimetsaülevaajad I-sse järku:

- 1) Mõtsu abimetsaülevaaj. — Johannes Hansen
- 2) Surju " — Albert Konrad

c) II järgu metsnikud I-sse järku:

- 1) Kangruselja metstk. metkn. — Peeter Järv
- 2) Põltsamaa " " — Karl Valdmann
- 3) Öisu " " — Arnold Kask
- 4) Kilingi " " — Evald Uus
- 5) Orajõe " " — Johan. Sihver
- 6) Jõhvi " " — Johan. Koika
- 7) Kivinõmme " " — Heinr. Pedajas
- 8) Vastelliina " " — Arnold Tell

d) II järgu asjaajaja I-sse järku:

- 1) Ahja metskonna asjaajaja — Jüri Laas.

Käsurkirja 24. sept. 1927. a. nr. 34 § 25 osaliseks muuteks loetakse Sonda metsaülevaaj. Aleksander J u r k a t a m Saare-Lääne ringkonna metsarevidendiks teenistuse huvides nimetatuks, koosseisus ettenähtud palgaga, arvates 1. sept. 1927. a.

Loobu metskonna metsnik August H a u g nimetatakse Kuusiku II järgu abimetsaülevaaj. kt. koosseisus ettenähtud palgaga, päeva- ja sõidurahaga kr. 22.— kuus, arvates 1. veebr. 1929. a.

Vaivara metskonna asjaajaja August P e d a k s a a r paigutatakse teenistuse huvides ümber Sonda metskonna asjaajajaks, koosseisus ettenähtud endise palgaga, arvates 1. veebr. 1929. a.

Sonda metskonna asjaajaja August N i r g i paigutatakse teenistushuvides ümber Vaivara metskonna asjaajajaks, koosseisus ettenähtud palgaga, arvates 1. veebr. 1929. a.

26. veebruaril 1929. a. — Nr. 13.

Alutaguse ringkonna metsarevident Haus K n ü p f i e r vabastatakse omal palvel metsarevidendi kohalt ja määratakse Märjamaa I järgu metsaülevaajaks, arvates 1. veebruarist s. a.

Kloostri metsaülevaaj. Samuel K e l d e r määratakse Alutaguse ringkonna metsarevidendi kohustetäitjaks, arvates 1. veebruarist s. a.

Riigimetsade valitsuse alal:

Valitsuse metsamajandusosakonna asjaajaja Johannes O h a k a vabastatakse Vabariigi Valitsuse otsusega 6. II. 29. a. Riigiteenistuse seaduse § 42 alusel teenistusest, arvates 6. veebr. 1929. a.

Administratiiv- ja majandusosakonnas:

Osakonna vanem arveametnik Aleksander L u k a s vabastatakse omal palvel teenistusest, arvates 1. märtsist 1929. a.

Osakonna teenistusse nimetatakse ajutise töajajana Karl F r e i m a n n, palgaga kr. 40.— kuus, arvates 1. veebr. 1929. a.

Meetrimõõdude lihtsustamisest.

1. apr. s. a. hakkavad maksma metskondades meetrimõõdud, mille kohta tahaks mõned tähe-
dused teha, siis ehk saaks ka ühes asjas liht-
sustamine läbi viidud, mis metsaametkonnale
väga tähtis lihtsustamise mõttes ja nimelt:

Præguse korra järele toimetakse asunikku-
puude hindamist 1919. a. masseitabeli järele,
kuna taksihinna väljaarvamiseks tuleb tarvitada
1924. a. massitabelit. Niisugune hindamine
on teinud töö kahekordseks ja peale selle on
ka tülikas kõrguse järkude väljaarvamine, sest
harilikult näitavad metsnikud kõrguse järgud
1914. a. massitabeli järele.

Eelpool nimetatud massitabelite vahel
kõrguses on kaks järku; on kõrguse järk 1924. a.
t. järele I, siis on 1919. a. t. järele umbes
I+20%, missugune arvestamine ka täpne ei ole,
siis on juba õigem, kui mõlemi tabeli järele
kõrgus võetud.

Meetrimõõdud arvestamisega peaks juba
endised tabelid ära jääma ja tarvitama 1928. a.
meetri massitabelit ka asunikku-
ehituspuude hindamiseks. Muuta tuleks ainult IV sort, see
kas III s. hulka arvata ehk vastav hind taksitabeli
järele III ja IV sordile, mis oleks ühtlane
endisele 1920. a. II p. peenikesele materjalile.
1929. a. massisortide järele kujuneks 1920. a.
II p. järele järgmiselt:

1920. a. I sort,	II sort,	III, IV sort
1920. a. jäme,	keskmine,	peenike.

Ei tea, kuidas Rmv. niisuguse lihtsusta-
mise kava peale vaatab, aga arvan, et need, kelle
asunikku-
puude väljaandmisega tegemist,
sellega päri on.

Kui nüüd 1. IV. tuleks asunikku-
puud tollides ja siis veel sentimeetrites klupee-
rida, siis oleks m/v., niisama ka metskonna
kantseleis kahekordne töö teha, rääkimata veel
paberi kuhjumisest.

Loodan, et kõrgem asutus ka sellele küsi-
musele tähelepanu pöörab ja asja lihtsustab,
kui see veel tehtud ei ole. a-e-R.

"EESTI METSA"

tellimiste vastuvõtmine
1929. aasta peale jätkub. —

Tellimisi võtavad vastu kõik
vabariigi postiasutused tali-
:—: tuse hindadega. :—:

Kaastõelisi palutakse käsikirjad saata otsekohe vas-
tutavale toimetajale aadressil: Tartu, Jakobi tän. 60,
hrra O. Daniel.